

Avsnitt 3: Hur är det att sövas och opereras?

Har du också frågor om narkos och operation? Vill du också veta hur det känns och om det är läskigt eller farligt? Vill du veta hur andra som sövt och opererats tänkt och känt? I detta avsnitt träffar Hedvig, Anton som är nyopererad, Klara som aldrig opererats och Alma som opererades som 5-åring. De pratar om nervositet, vad som händer, rädslan för att det ska göra ont och att man inte ska vakna efter operationen. De försöker också förstå hur man kan somna så snabbt och onaturligt och varför man känner sig trött och snurrig när man vaknar trots att man sovit och borde vara pigg.

Hedvig:

Hej och välkomna till Narkoswebbspodden! Och idag ska jag, Hedvig, snacka med:

Anton:

Anton, som sövdes och opererades för två månader sedan.

Clara:

Clara, som aldrig har opererats.

Alma:

Alma, som sövdes och opererades när jag var typ fem.

Hedvig:

För att idag ska vi snacka om hur det är att sövas och opereras på sjukhus. Jag kan börja med, då, att fråga dig, Clara, som inte är sövd.

Clara:

Yes!

Hedvig:

Vad är... vad skulle vara dina rädslor om du skulle sövas?

Clara:

Ja, men det första jag skulle undra är nog om det skulle göra ont, för det är väl det jag skulle vara mest rädd för, ja.

Hedvig:

Var någon av er som sövdes, var ni rädda för att det skulle göra ont?

Anton:

Ja, det var det första jag var rädd för.

Hedvig:

Ja.

Anton:

Kanske inte att det skulle göra ont, men att det skulle vara obehagligt på något sätt.

Hedvig:

Mm, gjorde det ont?

Anton:

Inte alls.

Alma:

Mm, näe.

Anton:

Det var ju liksom... mest var det bara avslappnande, ärligt talat.

Alma:

Mm.

Hedvig:

Ja, lite ont efter, kanske?

Anton:

Ja, det blev en jävla baksmälla, men...

[alla skrattar]

Anton:

...annars så var det bra.

Hedvig:

Ja, men hur kändes det för er som har, då, sövts? Hur kändes själva processen att sövas?
Kommer ni ihåg hur det var precis innan ni somnade.

Alma:

Ehm, jag kommer inte ihåg jättemycket, mer än att jag var ganska nervös och mina föräldrar var väl också lite oroliga. Ehm... ja.

Hedvig:

Var du nervös för något speciellt förutom just att det skulle göra ont?

Alma:

Att, typ, sövas. Jag tyckte det var lite obehagligt.

Hedvig:

Mm, med då, själva... att vakna eller just att inte vara vaken?

Alma:

Både och, skulle jag säga, ja.

Hedvig:

Ja, det är ju en väldigt märklig situation. Hur kände du?

Anton:

Jo, man var ju faktiskt väldigt rädd, inte på grund av, såhär, som ni är, men på grund av att man sitter där, omringad av, liksom, tio gubbar som ska operera en och allting. Det är väldigt överväldigande, allting, och sen så sätter de den där masken över en, och man tror... då tänker man, då blir man rädd, men sedan, efter några sekunder kan man inte sluta börja skratta, och sedan så blir man bara lite flummig och sedan, plötsligt, så vaknar man några timmar senare och man har inte ens märkt någonting.

Hedvig:

Mm.

Anton:

Så... ja, så mycket var det.

Hedvig:

Ja, för jag sövdes och jag kommer ihåg mina tre sista andetag för de satte narkosen över mig så sa de "Andas nu och räkna", så då tog jag ett andetag, två andetag, tre andetag och sen är det svart. Och det är ju väldigt häftigt, att man kan göra så, men också ganska obehagligt hur lätt kroppen bara kan koppla av, liksom.

Alma:

Mm, men det är väl också det man är lite rädd för, alltså såhär, själva processen att somna in, typ.

Hedvig:

Ja, det är ju väldigt onaturligt. Men om jag då, till dig, Clara, om jag skulle säga nu: "Imorgon ska du opereras och sövas", hur skulle du känna? Är det några spontana känslor eller tankar, då?

Clara:

Ehm, jag vet inte. Jag skulle väl vara, liksom... om man vaknar, om det ska göra ont eller om man känner något efter, men inte själva processen att somna in, typ, för det känns ändå ganska naturligt. Man ligger där och, typ, slappnar av. [skrattar lite]

Hedvig:

Mm, så du är mer rädd för att vakna, då? Hur det ska kännas att vakna?

Clara:

Ja, exakt. Precis, om det gör ont.

Hedvig:

Hur kändes det för er att vakna?

Alma:

Ehm... man känner ju sig, typ, full. [skrattar] Eller, typ, var väldigt snurrigt, så jag mådde väldigt illa, kommer jag ihåg. Ehm... man var ju inte så klar i huvudet.

Hedvig:

Nej. Hur kändes det för dig, Anton?

Anton:

[skrattar] Ja, det är ju... grejen är att man minns ju inte, liksom, det första första, när man är så, som mest påverkad. Men man minns ju lite. Man är bara väldigt, väldigt snurrig, jag skulle nästan jämföra det med som att vara full faktiskt också, men det är typ att... man skulle säga att, liksom, allting blir så obegripligt att man själv blir väldigt obegriplig när man ska prata. Det är liksom [skrattar] det som är så roligt, att spela in när folk har precis vaknat upp.

Hedvig:

Ja.

Anton:

Ska jag [skrattar] ska jag berätta storyn?

[alla skrattar]

Hedvig:

Ja, gör det.

Anton:

Ja, så det här var... det här var alltså när jag sövdes ner och det var så roligt. Jag ringde min kompis ganska kort därefter och jag började prata med honom, såhär, ja jag minns inte exakt vad jag pratade om men jag pratade att, ja det gör så ont i buken och så, liksom, sa jag det och

så sa jag det till läkare, jag sa det gång på gång, ”Ah, kan jag få något smärtstillande, det gör så himla ont i buken. Ah, jag har så ont i buken!” Jag tror jag sa det, typ, 30 gånger och var väldigt obekvämt. Sedan pratade jag med min kompis, som jag ringde, och det var inte riktigt ”bukent” jag sa... jag sa ett annat ord.

[alla skrattar]

Anton:

Så ja, man borde ta allt man säger när man är efter narkos med en nypa salt, kanske.

Hedvig:

Ja...

Anton:

Eller jag vet inte, det kanske var sant, jag vet inte vad de gjorde med mig.

Hedvig:

Nej!

[alla skrattar]

Clara:

Det är väl det man är lite rädd för, vad man ska, typ, vara med om om man inte får det förklarat för sig.

Hedvig och Alma:

Aa.

Clara:

Vad ska de göra med en, typ?

Hedvig:

Ja.

Anton:

Mm, exakt.

Hedvig:

Kände ni att det var lite otydligt för er? Eller kände ni att ni fick reda på allting?

Alma:

Jag fick reda på allting, skulle jag väl säga.

Hedvig:

Ja.

Anton:

Jag, också, skulle säga det. Det var väldigt... det går igenom väldigt lugnt och trevligt så att man, liksom, känner sig så att man är på rätt spår, liksom.

Hedvig:

De vill ju ens bästa, även fast man är rädd. Ja...

Anton:

De har gjort det här, det gör det flera gånger varje dag, liksom.

Hedvig:

Ja. Men ni som var sövda, du kanske inte kommer ihåg det [till Alma], men vad var dina rädslor innan?

Anton:

Jag var bara så rädd att... liksom, det kändes som att man, liksom, inte har någon kontroll för plötsligt... att sövas ner, jag bara föreställde mig att plötsligt så skulle, liksom, allting bli svart och så skulle jag, liksom, inte ha någon koll vad som hände. Och det är ju lite så, men ärligt talat, det är väldigt urskiljbart med att bara somna vanligt. Plötsligt så är man där och plötsligt så är man inte det längre.

Hedvig:

Mm.

Anton:

Och att det blir svart, det är inte riktigt rätt, för det blir "ingenting", liksom...

Hedvig:

Nej...

Anton:

Bokstavligt talat.

Hedvig:

Ja, så är det. Nej, men jag frågade en kompis och hon var jätterädd för att hon skulle på något sätt vakna under operationen. Har ni någon gång tänkt på det? Varit rädda för att vakna eller att bara vakna i hjärnan eller i huvudet så att ni ser och hör allting men inte kan röra er.

Clara:

Aa... nej, men det... jag tänker på det ganska ofta. Det är väl också något som man tänker,

alltså såhär, om man är rädd för något innan en operation. Bara ”Ah, vad händer, liksom, om jag vaknar och då kan inte jag göra någonting åt det.” Ehm... aa.

Hedvig:

För jag tror att det är någonting som många... för det är ju en grej jag tror inte många riktigt pratar om, för att det är, liksom, det är så orimligt egentligen att man ska vakna, men jag tror att många är rädda för det ändå. Men det händer ju aldrig att man vaknar, det går ju väldigt bra under operationen. Man sover som en stock.

Clara:

Mm.

Anton:

Sedan är det väl många som är rädda för att man aldrig kommer att vakna?

Hedvig:

Mm, om man ser andra sidan.

Anton:

Men det är ju inte sant, det heller. Det händer aldrig.

Hedvig:

Nej. Men det är ju på något sätt nästan ännu läskigare.

Anton:

Absolut!

Hedvig:

Ja, herregud. Men jag frågade aldrig dig [Alma] hur du trodde... hur det skulle kännas?

Alma:

Ehm... alltså, för att vara helt ärlig kommer inte jag ihåg jättemycket, för det var ju ganska längesen. Hmmm... ja, vet inte riktigt [skrattar] hur jag ska svara på den frågan.

Hedvig:

Nej, men det var ju längesen för många, och man... när man är lite mindre så... jag tror att man, man kommer ihåg andra grejer, som... jag kommer ihåg tydligt att jag åt glass, inget annat från mina första operationer. Det var bara piggelinen man fick efter, jag kommer inte ihåg någonting mer än det. Och det är väl på något sätt bra, att jag inte kom ihåg om jag hade ont eller så. Det är väl bra, eller hur?

Alma:

Mm.

Anton:

Det hade varit ganska läskigt om jag kom ihåg allt, antar jag, men...

Hedvig:

Ja.

Anton:

...jag vet inte.

Hedvig:

Så är det. Kände ni... tyckte ni det var jobbigt med att det gjorde ont efteråt? Det kanske inte gjorde ont att sätta in rör...

Alma:

Man var väl lite öm, kanske. Ja, jag hade ju väldigt mycket problem innan, så det blev ju bättre efter ett tag.

Hedvig:

Mm. Hur kände du? [Anton] Du hade väl också jätteont innan? För du opererade blindtarmen.

Anton:

Absolut! Det var... jag vaknade, liksom, klockan fyra... liksom, inte mitt i natten, men på morgonen av att det gjorde ont.

Hedvig:

Mm.

Anton:

Och sedan skickade de in mig. Så det var ju, liksom, det var en riktig lättnad när man faktiskt fick den är narkosen, för då kunde man slippa det några timmar.

Hedvig:

Så du opererades ganska snabbt efter att ni åkte in?

Anton:

Nej, det var inte det. [skrattar] Det tog ett helt dygn!

Hedvig:

Ja.

Anton:

Men, ja, man fick ju smärtstillande, såklart, men...

Hedvig:

Men smärtan lättades sedan efter?

Anton:

Ja, absolut!

Hedvig:

För mig var det... jag opererade min trumhinna två gånger, och jag hade inte alls ont innan. Men när man opererar... de öppnade ju örat, nästan... och det... jag hade ganska mycket problem med min smärta, just för att... det hade inte jag tänkt på innan. Jag hade varit rädd för att somna, sövas, och så, och mest för det, själva grejen att vara på sjukhus och sprutorna, för det. Så att det blev en ganska stor överraskning för mig, liksom, att det... för många gör det ju ont när man... efter att man har opererats, men de var väldigt duktiga och gav mig smärtstillande och sen så när man är hemma och äter glass och så, så blir det ju bättre. Men det var en väldig överraskning på något sätt, för mig. Fanns det någon överraskning i att vara på sjukhus eller efteråt eller före, för er som har varit?

Anton:

Jag tycker det faktiskt går igenom allting väldigt bra.

Hedvig:

Ja.

Anton:

Det var några få tillfällen under hela visiten som jag kände att någonting inte blev förklarat och det var läskigt.

Hedvig:

Mm.

Anton:

Och den grejen är att de här personerna, de arbetar ju på löpande band, liksom, de har inte tid att förklara absolut varje lilla grej de gör, men då leder det till småsaker som man, liksom, tänker bara såhär "Här, ta det här pillret!" "Varför?" "Ät det bara!" såhär okej...

Hedvig:

Mm.

Anton:

...och så blir det, liksom, såna där saker, att de inte kan ge informationen som behövs ibland, och det är det som man funderar på hela tiden:

Hedvig:

Och det var det du... tyckte du det var obehagligast?

Anton:

Ja, liksom, när de måste... det var inte småsaker, för operationen gick de igenom väldigt bra...

Hedvig:

Mm.

Anton:

...men det var, liksom, allt annat, förutom narkosen, som de...

Hedvig:

Ja.

Anton:

...jag kände att de behövde gå igenom lite mer.

Hedvig:

För mig så funkade allt sådant bra, men det var mest med att ta och sätta in smärtstillande för att jag har inte så synliga... vener, eller artärer? Vad är det?

Anton:

Vener.

Hedvig:

Vener. Så det var ganska svårt för mig att få in, och de fick jobba på det länge och det... någonstans blev jobbigt för mig första gången jag opererades, och då var jag jätterädd för det andra gången, att det skulle hända igen. För att det hade, på något sätt, lite traumatiserat mig. Så kom jag dit och så frågade jag dem "Ja, men, kan ni göra på något annat sätt den här gången? För att det blev väldigt jobbigt för mig förra gången" och då sa de bara "Nej, nu tar vi det lugnt och så gör vi det om, som vi gjorde första gången" och så gick det jättebra. De var lugna och pratade med mig hela tiden, så att det kände jag var en väldigt lättnad, att på något sätt först ha en ganska dålig erfarenhet av det, och sedan så vände de det till något bra, vilket jag kände var bra.

Anton:

Så kan du lära andra folk om detta, att det kanske inte är så farligt.

Hedvig:

Nej, eller hur? Och fast man kan ha en dålig, för att jag hade ju två operationer och de var ju väldigt olika, så att allting, på något sätt, man har ju inte två identiska, lika operationer, man upplever de lite olika, och att det kan bli bra efter att det har varit dåligt, liksom. Har du några övriga tankar om operation, du som inte har det? Opererats. [till Clara]

Clara:

Ehm... nej. Men det är väl, typ, såna här småsaker, som att om att ta smärtstillande. Alltså, man kanske är rädd för nålar, till exempel.

Hedvig:

Mm.

Clara:

Men... och så är det bara det som man går runt och är nervös för, liksom, och oroar sig för. Men... ja, man kan komma ihåg, liksom, att det inte är något farligt, liksom.

Hedvig:

Nej. Och att man får, eller i alla fall jag fick, en väldig hjälp med det, när jag... när man sa. Det är väl viktigt att man också säger, kanske, vad man är rädd för, för då hjälper de en igenom det bra. Tack så jättemycket för att ni snackade, och tack för att ni har lyssnat på Narkoswebbspodden med mig, Hedvig...

Anton:

...Anton...

Clara:

...Clara...

Alma:

...Alma.

Hedvig:

Tack för oss!